

Istanbulska ministarska deklaracija
o
„Partnerstvu za migracije zemalja puteva svile“

MI, ministri nadležni za pitanja migracije i problematike vezane za migraciju iz zemalja učesnica Budimpeštanskog procesa, kao i Evropski komesar zadužen za migracije, i predstavnici drugih relevantnih organizacija,

Okupljeni u Istanbulu 19. aprila 2013. godine na V ministarskoj konferenciji Budimpeštanskog procesa,

Zahvaljujući se Turskoj, kao predsedavajućem, na pravovremenoj inicijativi i organizaciji konferencije i pripremnih sastanaka, Mađarskoj kao kopredsedavajućem, na podršci i organizaciji trećeg pripremnog sastanka u Budimpešti i Međunarodnom sekretarijatu ICMPD na administrativnim i sadržajnim pripremama,

Napominjući da su migracije deo života i trajna stvarnost za sve zemlje, da je napredak u svakoj zemlji povezan sa onim u drugom delu sveta i da su saradnja i partnerstvo najefikasniji načini za razvoj uspešne migracione politike,

Ističući da su solidarnost, međusobna saradnja i zajednička odgovornost među zemljama porekla, tranzita i destinacija temelj uspešnog upravljanja migracijama,

Uvažavajući i druge relevantne inicijative na regionalnom i subregionalnom nivou, kao i značaj nadopunjavanja i stvaranja sinergije,

Podvlačeći da kvalitetno upravljanje migracijama dovodi do obostrane koristi i za zemlje porekla i za zemlje krajnje destinacije kao i za same migrante, istovremeno imajući svest o štetnim efektima koje neregularne migracije imaju na sve zemlje zahvaćene ovim fenomenom, kao i na pojedinačne migrante i članove njihovih porodica,

Prepoznajući ozbiljne rizike po unutrašnju bezbednost i bezbednost građana i migranata podjednako, nametnute od strane organizovanih kriminalnih mreža uključenih u neregularne migracije,

Naglašavajući da upravljanje migracijama mora da uključuje poštovanje ljudskih prava i da bude zasnovano na opštim principima međunarodnog prava i relevantnim međunarodnim konvencijama,

Imajući svest da treba primeniti relevantne mere u skladu sa odredbama i osnovnim principima pravnog sistema svake Države,

S razumevanjem da pojam „međunarodna zaštita“, na način na koji se koristi u ovoj deklaraciji uključuje i odobravanje statusa izbeglice u skladu sa Konvencijom UN iz 1951. godine, koja se odnosi na status izbeglica i njenim Protokolom iz 1967. godine, kao i dopunske ili subsidijarne oblika zaštite podvlačeći značaj principa zabrane proterivanja ili vraćanja kao i prava izbeglica i korisnika subsidijarne ili dopunskih oblika zaštite,

Uzimajući u obzir posebne potrebe najugroženijih migranata, uključujući žrtve trgovine ljudima, migrante zaustavljene u tranzitu i lica bez državljanstva, i obezbeđujući najbolje interese deteta, uključujući decu bez pratnje,

Prepoznajući rodno – specifične aspekte migracija,

Naglašavajući negativan uticaj pojava kao što su diskriminacija, rasizam i ksenofobija na društvo i pojedince, posvećeni borbi protiv negativnih osećanja prema migrantima i promovisanju svesti o pozitivnom uticaju migracija i kretanja,

Svesni potencijalnog uticaja globalnih ekoloških promena i važnosti saradnje prilikom rešavanja problema migracionih tokova nastalih usled prirodnih katastrofa i prilikom pružanja humanitarne pomoći u vanrednim situacijama,

Prepoznajući potrebu za stalnim prenosom znanja i razmenom primera dobre prakse i iskustva između država partnera na svim poljima upravljanja migracijama, kao i doprinos koji u ovoj oblasti daju međunarodne organizacije, civilno društvo i akteri,

Priznajući dostignuća stalnog Budimpeštanskog procesa kao uspešne platforme za olakšavanje dijaloga na temu migracija između zemalja već više od 20 godina, koja pokriva sve veći geografski i tematski prostor i utvrđuje značaj uravnoteženog međudržavnog dijaloga i saradnje između vlada i drugih relevantnih partnera, koji obuhvata čitav niz pitanja vezanih za upravljanje migracijama,

Naglašavajući da će saradnja u ovom okviru i dalje biti vođena na principima neformalnosti, dobrovoljnosti, fleksibilnosti i jednakosti,

Posvećeni održanju Budimpeštanskog procesa kao bezbedne i otvorene platforme gde se sve države članice sastaju s poverenjem i prepoznajući različite migracione okolnosti u svakoj od zemalja članica, kao i njihove različite interese i perspektive,

Prepoznajući značaj i složenost migracija duž Puteva svile i s ciljem daljeg razvoja partnerstva kroz unapređeni dijalog i zajedničku saradnju između svih država članica,

SAGLASNI SMO U SLEDEĆEM

(1) Da se uspostavi „Partnerstvo za migracije zemalja Puteva svile“, sa ciljem promovisanja dijaloga i međusobne saradnje u upravljanju migracionim tokovima duž Puteva svile kao prioritet Budimpeštanskog procesa.

Primarni ciljevi Partnerstva su:

- a) Da se bolje organizuju i poboljšaju uslovi za **legalne migracije i kretanje**,
- b) Da se da podrška integraciji migranata i da se neutrališu pojave **diskriminacije, rasizma i ksenofobije**,
- v) Da se ojača pozitivan uticaj **migracija na razvoj**, kako u zemljama porekla tako i u zemljama destinacije,
- g) Da se sprečavaju i neutrališu **neregularne migracije**, olakša **povratak i readmisija** ilegalnih migranata, i da se bori protiv kriminalnih mreža koje se bave **krijumčarenjem migranata**,
- d) Da se sprečava i bori protiv **trgovine ljudima**, da se bavi uzrocima i da se pruži adekvatna zaštita i podrška žrtvama trgovine ljudima,
- đ) Da se promoviše **međunarodna zaštita** i poštovanje prava izbeglica u skladu sa međunarodnim standardima,

- (2) **Da se pokrenu koordinisana nastojanja** za sprovođenje **konkretnih akcija** u cilju ispunjavanja gore navedenih ciljeva i prioriteta, nadahnutih spiskom koji upućuje na aktivnosti označene tematskim oblastima dole pomenute saradnje,
- (3) **Da se održavaju sastanci** na redovnim Ministarskim konferencijama radi evidentiranja odgovarajućeg razvoja i dostignuća Partnerstva za migracije zemalja Puteva svile radi, da se oceni njegov uticaj i napredak i da se definišu buduće akcije,
- (4) Da se naši visoki zvaničnici **ovlaste**:
- a) Da sprovode ciljeve Partnerstva za migracije zemalja Puteva svile na efikasan i delotvoran način,
 - b) Da nadgledaju sprovođenje Partnerstva kroz godišnji Sastanak visokih predstavnika,
 - v) Da se dogovore, na prvom sastanku nakon Ministarske konferencije, o prioriternim pitanjima u cilju konkretne akcije,
 - g) Da obezbede radnu grupu odgovarajuće geografske strukture, nudeći zainteresovanim državama u određenim subregionima, moguću dodatnu platformu za razmatranje migracionih tokova duž Puteva svile,
 - d) Da pokrenu tematske ekspertske sastanke, kako bi se olakšala temeljna diskusija između svih zainteresovanih strana o posebnim prioriternim pitanjima.
- (5) **Da zadaju** Sekretarijatu da, na zahtev država učesnica, asistira na sprovođenju Partnerstva za migracije zemalja Puteva Svile i kada je to moguće unapredi razvoj dijaloga i saradnje.

POSVEĆENI SMO

Usmeravanju dijaloga i saradnje posebno, i bez ograničenja, na ciljeve i aktivnosti sa sledeće liste inicijativa:

I. Migracije i mobilnost

- a) Poboľšanju upravljanja legalnim migracijama, i kroz unapređenu transparentnost pravila i propisa prijema i boravka,
- b) Jačanju saradnje i povećanju obima razmene informacija između država vezano za šanse za zapošljavanje, zasnovanih na sveobuhvatnoj oceni potreba zemalja porekla i zemalja prijema, uzimajući takođe u obzir i situaciju na tržištu rada,
- v) Daljsem proučavanju i promovisanju, gde je to moguće, korišćenja sporazuma o radnim migracijama i pilot projekata za organizovanje pristupa radnika migranata tržištima rada,
- g) Proceni postojećih programa cirkularnih migracija, i kao instrumenata razvoja, i istraživanje osnivanja novih kroz olakšavanje privremenog povratka,
- d) Pružanju jasnih, dostupnih i razumljivih informacija potencijalnim migrantima o mogućnostima uređenih migracija, o pravilima i propisima, uključujući relevantne informacije pred odlazak,
- đ) Istraživanju najboljih primera prakse o uklapanju veština i o olakšavanju priznavanja profesionalnih i obrazovnih kvalifikacija migranata, i legalizaciji diploma i obezbeđivanju optimalne upotrebe ljudskih veština,

- e) Uspostavljanju procedura i jačanju administrativnih kapaciteta kako bi se migrantima omogućio pristup dovoljnom broju informacija o njihovim pravima, obavezama i mogućnostima,
- i) Istraživanju mogućnosti za promovisanje prenosa određenih prava na penziju,
- ž) Unapređivanju dobrog upravljanja kretanja dobronamernih putnika, uključujući studente, istraživače i poslovne ljude i poboljšanju transparentnosti pravila i procedura.

II. Integracija

- a) Jačanju integracijskih procesa za migrante i izbeglice,
- b) Radu na uspešnoj integraciji migranata i izbeglica i njihovom aktivnom učešću u društvenoj zajednici prijema kroz pružanje odgovarajućih integracijskih instrumenata i mera,
- v) Davanju podrške društvenoj zajednici prijema za doček migranata i izbeglica kao i preduzimanje akcija u cilju podsticanja njihovog aktivnog učešća u socijalnom i kulturnom životu društvene zajednice,
- g) Promovisanju saradnje domaće vlade sa civilnim društvom i zajednicama u dijaspori u praćenju i u suzbijanju incidenata diskriminacije, rasizma i ksenofobije.

III. Migracije i razvoj

- a) Uključivanju migracija u planiranje razvoja i imajući prilikom razrađivanja migracione politike u vidu pitanja i potrebe razvoja,
- b) Promovisanju održive, sveobuhvatne, balansirane i efikasne politike migracija i razvoja, koja se oslanja na pristup usredsređen na migrante, imajući u vidu uticaj takve politike, između ostalog, i na zaposlenost, obrazovanje, zdravlje, stambenu i socijalnu politiku,
- v) Osiguranju pristupa koji uključuje više učesnika, pozivajući relevantne zainteresovane aktere razvoja, uključujući i javni i privatni sektor, da se angažuju u dijalogu i konkretnoj saradnji,
- g) Olakšavanju cirkularne migracije i aktivno uključivanje u razvoj na korist kako zemalja porekla, tako i zemalja odredišta,
- d) Uključivanju dijaspore i boljem korišćenju njihovih doprinosa, i u tom cilju, korišćenju utvrđenih primera dobre prakse,
- đ) Olakšavanju transfera novčanih doznaka kroz smanjenje troškova i pružanje obuke u poznavanju finansija i poboljšanju korišćenja novčanih i socijalnih doznaka u korist održivog ekonomskog i socijalnog razvoja zemalja porekla, imajući u vidu privatni karakter tih sredstava,
- e) Podsticanju održive reintegracije, između ostalog, i kroz politiku od koje imaju koristi društva prijema,
- ž) Sprovođenju mera za ublažavanje mogućih negativnih efekata emigracija na zemlje porekla, kao što su odliv mozgova i socijalni efekat na porodice koje su ostale,
- z) Prevazilaženju razlike između hitne pomoći, humanitarne pomoći i održivog razvoja,

- i) Istraživanju i prevazilaženju uzroka migracija vezanih za razvoj,
- j) Razvoju i jačanju malog i srednjeg migrantskog preduzetništva uz pomoć obuke i konsultatskih usluga, kao i drugih inicijativa koje omogućavaju migrantima i migrantskim organizacijama da doprinose razvoju njihovih zemalja porekla.

IV. Neregularne migracije

- a) Unapređenju razmene informacija i iskustava između država i relevantnih aktera, o ilegalnim migracijama i krivičnim delima vezanim za nju kako bi se:
 - i. Poboljšala baza znanja,
 - ii. Povećali kapaciteti za procenu situacije, kao i analizu i prognozu tokova neregularnih migracija,
 - iii. Poboljšala saradnja u primeni zakona o sprečavanju i suzbijanju krijumčarenja migranata i krivičnih dela vezanih za nju,
- b) Poboľšanju koordinacije između svih službi uključenih u sprečavanje i suzbijanje neregularnih migracija i krijumčarenje migranata na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou,
- v) Inteziviranju saradnje u oblasti integrisanog upravljanja granicom i razmene informacija uz uvažavanje primenljivih pravila o zaštiti podataka,
- g) Razmatranju uspostavljanja kontakt osobe, uključujući i imigracione oficire za vezu,
- d) Preduzimanju mera radi sprečavanja zloupotrebe legalnih kanala migracija uz razmenu informacija, iskustava i primera dobre prakse kako bi se sprečila zloupotreba sistema azila,
- đ) Obezbeđivanju adekvatnog upravljanja tokovima mešovutih migracija i davanju garancija za pristup međunarodnoj zaštiti licima kojima je to potrebno, sa specijalnom pažnjom na omogućavanje adekvatne pomoći migrantima koji pripadaju ugroženim kategorijama, kao što su deca bez pratnje, migranti zaustavljeni u tranzitu, žrtve trgovine ljudima ili migranti kojima je potrebna zdravstvena nega,
- e) Podizanju svesti i pružanju informacija potencijalnim migrantima, o rizicima i opasnostima vezanim za neregularne migracije,
- ž) Razmeni informacija, iskustava i znanja o bezbednosti isprava, uključujući putne isprave, lične isprave isprave o odgajivaču ili poreklu,
- z) Unapređenju operativne saradnje na polju povratka i readmisije posebno na identifikaciji i dokumentaciji, kroz pregovore, zaključke i sprovođenje sporazuma o readmisiji, imajući u vidu obaveze svake države po međunarodnom običajnom pravu, da prihvati svoje državljane po readmisiji,
- i) Davanju prioriteta dobrovoljnom povratku i promovisanju programa pružanja pomoći po meri delotvorne reintegracije u društvenu zajednicu prijema i istraživanje mera za bolje praćenje procesa povratka.

V. Trgovina ljudima

- a) Preduzivanju mera radi podizanja svesti o opasnosti od trgovine ljudima i kroz pružanje jasnih i razumljivih informacija, kao i ublažavanju osnovnih uzroka trgovine ljudima,
- b) Nastavku razvoja nacionalnih i regionalnih strategija za sprečavanje i suzbijanje trgovine ljudima, po potrebi, sa posebnim fokusom na žene i decu kako bi osigurao pristup za više učesnika, uključujući sve relevantne aktere,
- v) Podržavanju razvoja mehanizama za nacionalno i transnacionalno upućivanje žrtava trgovine ljudima uz povećanje kapaciteta za pomoć i zaštitu istih u pogledu njihove rehabilitacije,
- g) Kreiranju i implementaciji politike o ulozi i funkcionisanju agencija za zapošljavanje, o pravima i odgovornostima poslodavaca i radnika i doprinosima inspektora rada u smanjenju rizika da migranti postanu žrtve ropstva i trgovine ljudima, ili da budu izloženi zlostavljanju i radnoj eksploataciji,
- d) Uspostavljanju, kada je to moguće, adekvatnog zakonodavstva i razvoju kapaciteta policijskih i pravosudnih organa koji bi omogućili delotvornu identifikaciju, krivično gonjenje i kažnjavanje trgovaca ljudima.

VI. Međunarodna zaštita

- a) Jačanju procedura za identifikaciju lica kojima je potrebna međunarodna zaštita, pružanju adekvatnih uslova za prijem i dokumentaciju tražilaca azila, kao i pružanju dugoročnih rešenja za izbeglice, uključujući dobrovoljni povratak, lokalnu integraciju ili raseljavanje,
- b) Primenjivanju principa zabrane proterivanja ili vraćanja bez ograničenja, a u okviru procedura povratka i readmisije obezbeđujući pravične i delotvorne procedure tražiocima azila, bez obzira na način na koji su ušli u zemlju,
- v) Jačanju solidarnosti u rešavanju produženih izbegličkih situacija i jačanju sistema zaštite kroz međunarodnu saradnju,
- g) Razvoju zakona i sistema azila u skladu sa međunarodnim standardima, i kroz razmenu informacija i unapređenjem opšteg razumevanja koncepta međunarodne zaštite.